

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут економіки та управління

Факультет менеджменту

**Кафедра управління виробництвом та інноваційною
діяльністю підприємств**

Аналіз і контроль діяльності підприємств

методичні рекомендації
для написання контрольної роботи
для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
заочної форми навчання

**МИКОЛАЇВ
2019**

УДК 005.7 : 658.11
A64

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від _____2019р., протокол №.

Укладач:

І. О. Банєва – д-р екон. наук, професор кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

О. І. Котикова - д.е.н., професор кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет;

І. О. Шаповалова - д-р екон. наук, доцент кафедри підприємництва,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини вищого
навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини
«Україна».

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2019
© Банєва І.О., 2019

Вступ

Аналіз і контроль підприємства — це наукова база прийняття управлінських рішень в бізнесі. Аналіз дозволяє оцінити діяльність суб'єктів господарювання, виявити та обчислити величини невикористаних резервів, сприяє поліпшенню управління підприємством, зміцненню його становища на ринку і подальшому зростанню ефективності виробничої діяльності. Проведення аналізу діяльності сприяє раціональному здійсненню структурної та інвестиційної політики, розвитку конкурентоспроможного ринкового середовища.

Метою написання контрольної роботи є оволодіння студентами теоретико-методичними та практичними навичками здійснення аналізу господарської діяльності підприємств, засвоєння теоретичних основ внутрішньогосподарського контролю як невідомої функції управління.

Контрольна робота складається з трьох частин: перша - передбачає письмову відповідь на теоретичне питання; друга - виконання тестових завдань; третя - проведення практичних розрахунків і обґрунтування окремих планових показників.

Зміст роботи

У ході написання контрольної роботи передбачається використання матеріалу різноманітних літературних джерел, у тому числі підручників, даних конкретного сільськогосподарського підприємства, а саме: виробничих програм структурних підрозділів на виробництво продукції (виконання робіт, надання послуг); річної та оперативної бухгалтерської звітності, нормативів, власних спостережень. Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 20-24 рукописних стандартних аркушів, не враховуючи додатки. Виклад матеріалу можливий і у шкільному зошиті. Робота подається у деканат **не пізніше як за 15 днів до початку сесії.**

Теоретична частина контрольної роботи (письмова відповідь на питання) виконується по варіанту, який визначається останніми двома цифрами залікової книжки студента. Нижче подається таблиця, за допомогою якої кожний студент обирає свій варіант теоретичного питання.

Таблиця 1. Номера варіантів теоретичних питань

Передостання цифра залікової книжки	Остання цифра залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	4	3	2	1	24	23	22	21	20	11
2	5	4	3	2	1	24	23	22	19	12
3	6	5	20	19	18	17	16	21	18	13
4	7	6	21	4	3	2	15	20	17	14
5	8	7	22	23	24	1	14	19	16	15
6	9	8	9	10	11	12	13	18	15	16
7	10	11	12	13	14	15	16	17	14	17
8	5	6	7	8	9	10	11	12	13	18
9	4	3	2	1	24	23	22	21	20	19

Відповідь на теоретичне питання слід викласти на 4 — 5 аркушах роботи.

Варіант 1

1. Система планування та види планів підприємства.
2. Характеристика підходів до прийняття управлінських рішень.
3. Задача. На 31 грудня 2018 року компанія має на складі 6000 одиниць готової продукції. Нижче наведено фрагмент бюджету виробництва продукції компанії за перший квартал 2018 року, одиниць:

Показник	Січень	Лютий	Березень
Обсяг виробництва	18800	20400	19600
Необхідний запас продукції на кінець місяця	5000	4200	4000

Визначити очікуваний обсяг продажу в січні

Варіант 2

1. Сутність експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства.
2. Метод визначення беззбитковості виробництва продукції.

3. Задача. Нижче наведено прогноз продажу компанії, яка реалізує велосипеди, одиниць:

Місяць	Очікуваний обсяг продажу	Необхідний запас на кінець місяця
Квітень	2800	630
Травень	3150	824
Червень	3300	850

Визначити кількість велосипедів, що слід закупити в **травні**

Варіант 3

1. Собівартість продукції та її види.
2. Аналіз відхилень – основний інструмент оцінки діяльності центрів відповідальності.
3. Задача. Нижче наведено прогноз продажу компанії на наступні чотири місяці, грн:

Місяць	Очікуваний обсяг продажу
Квітень	50000
Травень	30000
Червень	45000
Липень	30000

Продаж за готівку становить 10% загального продажу. Половина коштів від продажу в кредит надходить у місяці продажу, а решта – в наступному місяці. Визначити очікувані надходження коштів у **травні**

Варіант 4

1. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу.
- Система директ-костинг: сутність, переваги та недоліки
3. Задача. Нижче наведено бюджет продаж компанії на перше півріччя 2019 року: у січні обсяг продажу - 9600 од., у лютому- 16000 од., березні – 24500 од., квітні – 18500 од., травні- 16500 од., червні- 10500 од.

Запаси готової продукції плануються в розмірі 30% обсягу продажу наступного періоду. На 1 січня 2017 року на складі було 1600 од. готової продукції. Для виробництва одиниці продукції необхідно 8 кг сировини, запас якої підтримується в обсязі 20% виробничої потреби в наступному місяці.

Необхідно скласти бюджет закупівлі сировини і бюджет виробництва на перший квартал 2019

Варіант 5

1. Методи оцінки інвестиційних проектів.
2. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу.

3. Задача Бюджет продаж компанії містить такі дані, одиниць:

Місяць	Обсяг продажу, од
Квітень	1600
Травень	1200
Червень	1400
Липень	1000

На 1 квітня 2019 року запас готової продукції становив 300 од. Необхідний запас продукції на кінець кожного місяця дорівнює 35% обсягу продажу, очікуваного в наступному місяці. Виготовлення одиниці продукції потребує 6 годин праці робітника. Нижче наведені змінні виробничі накладні в розрахунку на одиницю години праці, грн:

Стаття витрат	грн./год. праці
Непрямі матеріали	0,40
Непряма зарплата	1,20
Додаткові виплати	1,80
Податки на зарплату	0,60
Інші	1,20

Постійні річні витрати в сумі 357000 грн розподіляються рівномірно на кожен місяць.

Необхідно скласти:

- бюджет виробництва на квітень, травень та червень;
- бюджет витрат праці робітників на три місяці;
- бюджет виробничих накладних витрат на три місяці.

Варіант 6

1. Методи оперативного контролінгу.
2. Витрати підприємства як основний об'єкт контролінгу.
3. Задача . На 31 грудня 2018 року компанія має на складі 6000 одиниць готової продукції. Нижче наведено фрагмент бюджету виробництва продукції компанії за перший квартал 2018 року, одиниць:

Показник	Січень	Лютий	Березень
Обсяг виробництва	18800	20400	19600
Необхідний запас продукції на кінець місяця	5000	4200	4000
Визначити оікуваний обсяг продажу в січні			

Варіант 7

1. Економічний аналіз як база прийняття управлінських рішень.

2. Методи стратегічної діагностики.

3. Задача. Нижче наведено прогноз продажу компанії, яка реалізує велосипеди, одиниць:

Місяць	Очікуваний обсяг продажу	Необхідний запас на кінець місяця
Квітень	2800	630
Травень	3150	824
Червень	3300	850

Яку кількість велосипедів слід закупити в травні?

Варіант 8

1. Особливості впровадження системи контролінгу на підприємстві.

2. Функції контролінгу.

3. Задача. Нижче наведено прогноз продажу компанії на наступні чотири місяці, грн:

Місяць	Очікуваний обсяг продажу
Квітень	50000
Травень	30000
Червень	45000
Липень	30000

Продаж за готівку становить 12% загального продажу. Половина коштів від продажу в кредит надходить у місяці продажу, а решта – в наступному місяці.

Очікувані надходження коштів у **травні** визначити

Варіант 9

1. Види контролінгу.

2. Критерії оцінки інвестиційних проектів у контролінгу.

3. Задача. Нижче наведено бюджет продаж компанії «Healthy Food» на перше півріччя 2019 року:

Місяць	Обсяг продажу, од
Січень	9600
Лютий	16000
Березень	24000
Квітень	14400
Травень	11200
Червень	10400

Запаси готової продукції плануються в розмірі 32% обсягу продажу наступного періоду. На 1 січня 2019 року на складі було 1650 од. готової продукції. Для виробництва одиниці продукції необхідно 8,5 кг сировини, запас якої підтримується в обсязі 20% виробничої потреби в наступному місяці.

Необхідно: скласти бюджет закупівлі сировини і бюджет виробництва на перший квартал 2019

Варіант 10

1. Контроль за виконанням планів.
2. Внутрішнє середовище підприємства
3. Задача. Бюджет продаж компанії «Лейтц інструменти Україна» містить такі дані, одиниць:

Місяць	Обсяг продажу, од
Квітень	1600
Травень	1200
Червень	1400
Липень	1000

На 1 квітня 2019 року запас готової продукції становив 380 од. Необхідний запас продукції на кінець кожного місяця дорівнює 35% обсягу продажу, очікуваного в наступному місяці. Виготовлення одиниці продукції потребує 5,5 годин праці робітника. Нижче наведені змінні виробничі накладні в розрахунку на одиницю години праці, грн:

Стаття витрат	грн./год. праці
Непрямі матеріали	0,40
Непряма зарплата	1,20
Додаткові виплати	1,80
Податки на зарплату	5,60
Інші	1,20

Постійні річні витрати в сумі 357890 грн розподіляються рівномірно на кожен місяць.

Необхідно скласти:

- бюджет виробництва на квітень, травень та червень;
- бюджет витрат праці робітників на три місяці;
- бюджет виробничих накладних витрат на три місяці.

Варіант 11

1. Зовнішнє середовище підприємства
2. Консалтинг як система підтримки прийняття управлінських рішень

3.Задача. Провести управлінський аналіз результатів діяльності виробничого підприємства за методом директ-костінгу. Визначити прибутковість та рентабельність продукції підприємства.

Розподіл непрямих витрат здійснити за наступною базою розподілу: : пропорційно елементу прямих витрат – зарплата основного виробничого персоналу

Показники виробничої діяльності підприємства

Показники	Продукт 1	Продукт 2	Продукт 3	Продукт 4	Всього
Обсяг реалізації, шт	1870	2560	3800	2950	
Сума реалізації, тис. грн.	10500	14850	12870	13580	
Прямі витрати, в т. ч					
- сировина і матеріали	2839	10267	4349	6045	
- зарплата ОВП	1678	568	2259	645	
Непрямі витрати					
- загальноцехові					9530
- загальнозаводські					8630

Варіант 12

1. Модель беззбитковості виробництва.
2. Історія розвитку та сутність контролінгу
- 3.Задача. Здійснити аналіз відхилень витрат підприємства методом обліку витрат за нормативною собівартістю – «стандарт-костінг»

Основні показники виробничої діяльності підприємства

Показники	Значення
Плановий обсяг виробництва продукції підприємства, од	1200
Нормативні загальновиробничі витрати:	
- постійні, грн	660
- змінні, грн./од	2,50
Фактичний обсяг виробництва продукції, од	1100
Фактичні загальновиробничі витрати, грн	1540

Зробити висновки щодо відхилень фактичних загальновиробничих витрат від нормативних.

Варіант 13

1. Фінансова діяльність підприємства як об'єкт контролінгу.
2. Методи управлінського обліку.

3.Задача. Підприємство виробляє озиму пшеницю на площі 1250 га. Постійні витрати становлять – 85 000грн. Ціна реалізації – 420 грн/т. Шляхом розрахунку беззбитковості кожного з запропонованих варіантів зміни основних показників діяльності підприємства та застосування методу інтерполяції визначити:

- рівень беззбитковості виробництва аналітичним способом;
- суму витрат, які необхідні для досягнення рівня беззбитковості;
- витрати, необхідні для отримання максимального прибутку; максимальний прибуток, який може отримати дане підприємств

Варіанти реалізації виробничого процесу

Варіант	Урожайність , т/га	Змінні витрати, грн./т
1	5.0	55
2	5.5	60
3	6.0	70
4	6,5	85
5	7,0	95

Варіант 14

1. Методи оперативної діагностики.
2. Організація системи контролінгу на підприємстві.
- 3.Задача. Нижче наведено бюджет продаж компанії на перше півріччя 2019року:

Місяць	Обсяг продажу, од
Січень	9600
Лютий	16000
Березень	24000
Квітень	14400
Травень	11200
Червень	10400

Запаси готової продукції плануються в розмірі 28% обсягу продажу наступного періоду. На 1 січня 2019 року на складі було 1850 од. готової продукції. Для виробництва одиниці продукції необхідно 10 кг сировини, запас якої підтримується в обсязі 25% виробничої потреби в наступному місяці.

Необхідно: скласти бюджет закупівлі сировини і бюджет виробництва на перший квартал 2019

Варіант 15

1. Ефект операційного левериджу.
2. Особливості контролінгу інвестиційних проектів.
3. Задача. Бюджет продаж компанії «Україна» містить такі дані, одиниць:

Місяць	Обсяг продажу, од
Квітень	1800
Травень	1200
Червень	2400
Липень	1000

На 1 квітня 2019 року запас готової продукції становив 300 од. Необхідний запас продукції на кінець кожного місяця дорівнює 35% обсягу продажу, очікуваного в наступному місяці. Виготовлення одиниці продукції потребує 6 годин праці робітника. Нижче наведені змінні виробничі накладні в розрахунку на одиницю години праці, грн:

Стаття витрат	грн./год. праці
Непрямі матеріали	0,80
Непряма зарплата	1,50
Додаткові виплати	1,80
Податки на зарплату	5,46
Інші	1,20

Постійні річні витрати в сумі 485600 грн розподіляються рівномірно на кожен місяць.

Необхідно скласти:

- бюджет виробництва на квітень, травень та червень;
- бюджет витрат праці робітників на три місяці;
- бюджет виробничих накладних витрат на три місяці.

Варіант 16

1. Моделі функціонування центрів відповідальності.
2. Класифікація управлінських рішень.
3. Задача. На 31 грудня 2019 року компанія має на складі 9800 одиниць готової продукції. Нижче наведено фрагмент бюджету виробництва продукції компанії за перший квартал 2019 року, одиниць:

Показник	Січень	Лютий	Березень
Обсяг виробництва	19800	21400	20600
Необхідний запас продукції на кінець місяця	5500	4800	4300

Очікуваний обсяг продажу в січні визначити

Варіант 17

1. Місія як основа формування організаційної культури підприємства.
2. Сутність бюджетування та порядок його організації
3. Задача. Нижче наведено прогноз продажу компанії на наступні чотири місяці, грн:

Місяць	Очікуваний обсяг продажу
Квітень	58500
Травень	45000
Червень	58000
Липень	33200

Продаж за готівку становить 15% загального продажу. Половина коштів від продажу в кредит надходить у місяці продажу, а решта – в наступному місяці.

Очікувані надходження коштів у травні визначити

Варіант 18

1. Формування матриці Бостонської консалтингової групи.
2. Планування: сутність, цілі, принципи.
3. Задача. Нижче наведено бюджет продаж компанії на перше півріччя 2019 року:
: у січні обсяг продажу - 10200 од., у лютому- 11500 од., березні – 24500од., квітні – 18500од., травні- 16500од., червні- 10500 од.
Запаси готової продукції плануються в розмірі 30% обсягу продажу наступного періоду. На 1 січня 2019 року на складі було 1600 од. готової продукції. Для виробництва одиниці продукції необхідно 9,58 кг сировини, запас якої підтримується в обсязі 20% виробничої потреби в наступному місяці.

Необхідно: скласти бюджет закупівлі сировини і бюджет виробництва на перший квартал 2019

Варіант 19

1. Система стандарт-кост: сутність, переваги та недоліки.
2. Види контролінгу та його призначення за рівнями управління
3. Задача. Провести управлінський аналіз результатів діяльності виробничого підприємства за методом директ-костінгу. Визначити прибутковість та рентабельність продукції підприємства.

Розподіл непрямих витрат здійснити за наступною базою розподілу пропорційно елементу прямих витрат – сировина і матеріали

Показники виробничої діяльності підприємства

Показники	Продукт 1	Продукт 2	Продукт 3	Продукт 4	Всього
Обсяг реалізації, шт	1870	2560	3800	2950	
Сума реалізації, тис. грн.	10500	14850	12870	13580	
Прямі витрати, в т. ч					
- сировина і матеріали	2839	10267	4349	6045	
- зарплата ОВП	1678	568	2259	645	
Непрямі витрати					
- загальноцехові					9530
- загальнозаводські					8630

Варіант 20

1. Порівняльна характеристика нормативного методу та стандарт – кошту.
2. Метод експертних оцінок.
3. Задача. Підприємство виробляє озиму пшеницю на площі 1250 га. Постійні витрати становлять – 85 000 грн. Ціна реалізації – 420 грн/т. Шляхом розрахунку беззбитковості кожного з запропонованих варіантів зміни основних показників діяльності підприємства та застосування методу інтерполяції визначити:
 - рівень беззбитковості виробництва аналітичним способом;
 - суму витрат, які необхідні для досягнення рівня беззбитковості;
 - витрати, необхідні для отримання максимального прибутку; максимальний прибуток, який може отримати дане підприємств

Варіанти реалізації виробничого процесу

Варіант	Урожайність, т/га	Змінні витрати, грн./т
1	5.0	55
2	5.5	60
3	6.0	70
4	6,5	85
5	7,0	95

Варіант 21

1. Фінансова діяльність підприємства як об'єкт контролінгу.
2. Показники оперативного аналізу.

3. Задача. Здійснити аналіз відхилень витрат підприємства методом обліку витрат за нормативною собівартістю – «стандарт-костінг»

Основні показники виробничої діяльності підприємства

Показники	Значення
Плановий обсяг виробництва продукції підприємства, од	1200
Нормативні загальновиробничі витрати:	
- постійні, грн	660
- змінні, грн./од	2,50
Фактичний обсяг виробництва продукції, од	1100
Фактичні загальновиробничі витрати, грн	1540

Зробити висновки щодо відхилень фактичних загальновиробничих витрат від нормативних.

Варіант 22

1. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу.
2. Методика бенчмаркінгу у системі контролінгу.
3. Задача. Провести управлінський аналіз результатів діяльності виробничого підприємства за методом директ-костінгу. Визначити прибутковість та рентабельність продукції підприємства.

Розподіл непрямих витрат здійснити за наступною базою розподілу пропорційно елементу прямих витрат – сировина і матеріали

Показники виробничої діяльності підприємства

Показники	Продукт 1	Продукт 2	Продукт 3	Продукт 4	Всього
Обсяг реалізації, шт	1870	2560	3800	2950	
Сума реалізації, тис. грн.	10500	14850	12870	13580	
Прямі витрати, в т. ч					
- сировина і матеріали	2839	10267	4349	6045	
- зарплата ОВП	1678	568	2259	645	
Непрямі витрати					
- загальноцехові					9530
- загальнозаводські					8630

Варіант 23

1. Внутрішній контроль діяльності підприємства.
2. Основні стадії процесу бюджетування.

3.Задача. Нижче наведено прогноз продажу компанії на наступні чотири місяці, грн:

Місяць	Очікуваний обсяг продажу
Квітень	50500
Травень	32300
Червень	45000
Липень	30000

Продаж за готівку становить 15% загального продажу. Половина коштів від продажу в кредит надходить у місяці продажу, а решта – в наступному місяці.

Визначити очікувані надходження коштів у **травні**

Варіант 24

1. . Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу.
2. Система стандарт-кост: сутність, переваги та недоліки
- 3.Задача. Здійснити аналіз відхилень витрат підприємства методом обліку витрат за нормативною собівартістю – «стандарт-костінг»

Основні показники виробничої діяльності підприємства

Показники	Значення
Плановий обсяг виробництва продукції підприємства, од	1200
Нормативні загальновиробничі витрати:	
- постійні, грн	660
- змінні, грн./од	2,50
Фактичний обсяг виробництва продукції, од	1100
Фактичні загальновиробничі витрати, грн	1540

Зробити висновки щодо відхилень фактичних загальновиробничих витрат від нормативних.

Рекомендована література по курсу

1. Долинський В.П. Економічний аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств /В.П.Долинський. – К.: ІАЕУААН, 2005. – 258 с
2. Економіка підприємства : навч. посіб. / за ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. – К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – 780 с.

3. Савчук В. К. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств / В.К.Савчук. – К. : Урожай, 1995. – 328 с.
4. Царенко О.М. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу: навч. посібник / О.М. Царенко. – Суми: Університетська книга, 2006. – с. 33-61.

Навчальне видання

Аналіз і контроль діяльності підприємств

Укладач:

Банєва Ірина Олексіївна

методичні рекомендації

для написання контрольної роботи
для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
заочної форми навчання

Відповідальний за випуск : І.О.Банєва

Технічний редактор: А.А.Яценко

Формат 60x84 1/16 Ум.друк.арк

Тираж 5 прим.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Г.Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №4490 від 20.02.2013

